

LYUKASÓRA OLVASÓI LAP
XXX. évfolyam, VI. szám 2021/6.

A szerkesztőbizottság tagjai:

Alföldy Jenő, Ágh István, Bertalan Tivadar, Czigány György, Dobai Péter, Gülch Csaba, Iancu Laura, Kalász Márton, Markó Iván, Pröhle Gergely, Rózsássy Barbara, Szakonyi Károly

Főszerkesztő: **Sághy Ildikó**

Főmunkatárs: **Szakonyi Károly**

Művészeti vezető: **Réti Attila**

Olvasószerkesztő: **Bognár Antal**

Rovatvezetők: **Weltler Ildikó, Simon Erika**

Titkárságvezető: **Óri-Kiss Gyöngyi**

Szerkesztőségi postacím:

1052 Budapest, Városház u. 7.

Telefon: 06-30-131-0264

Mobil: 06-20-465-9232

E-mail: iroegy@gmail.com

Kiadja: **Magyar Írók Egyesülete**

Elnök, kiadóigazgató: **Szakonyi Károly**

Nyomdai kivitelezés:

VIRTUÓZ Kiadó és Nyomdaipari Kft.

1037 Budapest, Bécsi út 267.

Felelős vezető: **Tolonics Gergely**

Terjeszti: Magyar Posta Zrt.

Hírlap Üzletága és regionális társaságai.

Előfizetésben megrendelhető az ország bármely postáján, a hírlapot kézbesítőknél, www.posta.hu

WEBSHOP-ban (<https://eshop.posta.hu/storefront/>),

e-mailen a hirlapelofizetes@posta.hu címen,

telefonon 06-1-767-8262 számon, **levélben** a MP

Zrt. 1900 Budapest címen. **Külföldre** és **külföldön**

előfizethető a Magyar Posta Zrt.-nél: www.posta.hu

WEBSHOP-ban (<https://eshop.posta.hu/storefront/>),

1900 Budapest, 06-1-767-8262, [hirlapelofizetes@](mailto:hirlapelofizetes@posta.hu)

posta.hu. Előfizetési díj: fél évre 1320 Ft,

egész évre 2640 Ft. Egy példány ára: 450 Ft.

Megjelenik: kéthavonta.

LEXIKON

HIC ET NUNC – ITT ÉS MOST

PRO FUTURO – A JÖVŐÉRT

ESCA DEORUM – ISTENEK ELEDELE

PRO BONO PUBLICO – A KÖZJÓÉRT

VESTIBULUM – ELŐCSARNOK, BEJÁRAT

TARTALOM

A magyar királyok koronázási palástja **B/2.**

Szakonyi Károly: Örök maraton **1**

A HÓNAP KÖLTŐJE **CZIGÁNY GYÖRGY**

Czigány György: Vándordal, Dallamaink,

Györi Te Deum, Falu úszik a tengeren,

Egy vágató vonat, Chaconne **2–3**

Németh István Péter

Czigány György verscsookról **4–5**

Weltler Ildikó:

A magyar koronázási palást története **6–8**

A koronázó palást bronz domborműve **9**

Sághy Ildikó: A múltépítő (Cs. Szabó László) **10**

Illyés Mária: Égbolt a határok fölött **11–14**

Curriculum vitae **15**

Czigány György: Cs. Szabó László itthon

(Kétnyelvűen – kettős hűségben) **16–25**

Alföldy Jenő:

„Nyugat ellen Nyugatot hozzl!”

(Cs. Szabó időszerűsége és marandósága)

26–27

Nemes Nagy Ágnes: Mesterségemhez, Patak,

Lázár, Éjszakai tölgyfa, Kiáltva, Fenyő **28**

Alföldy Jenő:

Nemes Nagy Ágnes verseiről **29–30**

Az év múzeuma – MNM **31**

Weltler Ildikó: Genius loci **31**

Ismeretlen Babits-fénykép 1913-ból **32**

Weltler Ildikó:

A Babits Mihály Emlékház panorámája **32–33**

Simon Erika: Medveczky Ádám

80. születésnapjára **34–35**

Réfi Zsuzsanna:

Jubilál a művészet és

a bor zempléni ünnepe **36–39**

Fantomfájdalom **39**

Fehér Anikó:

Sebő, az igazi garabonciás **40–42**

Perelj, Uram! **43**

Antal Barnabás versei **43**

Kivonulás („Bye-bye, Szása!”) **44–50**

Hazatért a Schrammel-gyűjtemény **51**

Könyvkináló **52–53**

P. Maklári Éva: Életrajz, Meddig? **52–53**

Bücsü **Jankovics Marcellől** **54–55**

Szakonyi Károly: Búcsúszó **54**

Sághy Ildikó: Hazatért Teremtőjéhez **54**

Orbán Viktor:

„Az örökkévalóság hangszerén játszott...” **55**

Curriculum vitae – Jankovics Marcell **56**

Borbély László: Albert Camus sziklája **57**

50 éves lesz a Tokaji Íróklub **59**

Rostás Árpád felhívása **59**

Guba Rózsa babavilága **59**

Képiró Ágnes:

Az újjáéledt Szolnoki Művésztelepen **60–B/3**

Jankovics Marcell csillagképéből **B/4**

KÜLÖNSZÁM

Határon túl – határon innen

Magyar Színházak 33. Kisvárdai Fesztiválja

Kedves Olvasóink!

Kérjük önöket, hogy támogassák a Lyukasóra folyóirat megjelentetését azzal, hogy előfizetőink lesznek (lásd: postai előfizetésnél), de segíthetnek alkalmasszerű támogatással is. És a jövőben ezt (2017-től) adó-juk 1%-ának felajánlásával is megtehetik. Adószámunk: 19677419-1-41 Bankszámlaszámunk: Kereskedelmi és Hitelbank 10200940-21519541-00000000. Ha erre a bankszámlára nevük és címük feltüntetése mellett befizetik az éves előfizetési díjat, vagyis a 2640 forintot, a szerkesztőségből is folyamatosan megküldhetjük önöknek a Lyukasóra aktuális számait. Előre is köszönjük, üdvözlettel: a Szerkesztőség.

A MEGJELENÉS TÁMOGATÓI

- Emberi Erőforrások Minisztériuma
- Nemzeti Kulturális Alap
- Pest Megyei Kormányhivatal
- Szerencsejáték Zrt.
- NMI Művelődési Intézet
- Nonprofit Közhasznú Kft.
- Magyar Építő Zrt.
- Ferencvárosi Önkormányzata
- Körmendi Galéria
- Márkus Antikó Bt.

Számunkat a magyar koronázási palást felvételeivel, Rieger Tibor bronz domborművének fotóival, az In memoriam Cs. Szabó László dokumentumfilm képeivel, Illyés Mária archív fotóival és autográf kéziratával, Czigány György archív fotóival és autográf kéziratával, a Babits Mihály Emlékház fotóival, Medveczky Ádám fotóival, a Kivonulás című dokumentumfilm anyagával, Schrammel Imre kiállításának képeivel, Jankovics Marcell rajzaival és filmképeivel, a Szolnoki Művésztelep kiállítás képeivel, Klotz Miklós fotóival, valamint a Lyukasóra folyóirat archív fotóival, dokumentumaival illusztráltuk.

SZERZŐINK

Alföldy Jenő, 1939
Antal Barnabás, 1943
Babits Mihály (1883-1941)

Borbély László, 1968
Czigány György, 1931
Fehér Anikó, 1957
Illyés Mária, 1944
Képiró Ágnes, 1968
Markó Iván, 1947

Nemes Nagy Ágnes, 1922-1991
Németh István Péter, 1960
Orbán Viktor, 1963
P. Maklári Éva, 1968
Réfi Zsuzsanna, 1974

Rostás Árpád, 1962
Sághy Ildikó, 1941
Simon Erika, 1971
Szakonyi Károly, 1931
Weltler Ildikó, 1970

Tisztelt Olvasó!

Kérem, ne vegye tolakodásnak levelem! Nem hasznoszerzés vagy anyagi meggazdagodás céljából keresem, hanem hátrányos helyzetű, hányattatott körülmények között élő, roma származású gyerekek és családok megsegítése miatt.

Rostás Árpád cigány származású, Magyar Örökség és Pro Architectura díjas fafaragó, restaurátor és műbútorasztalos mester vagyok. Büszke vagyok magyar és cigány gyökereimre. Kisgyermekként kerültem állami gondozásba, ahol nagyon hamar kiderült a faanyagok és a művészetek iránti szeretetem. Szülői támogatás nélkül, csak saját munkámra építve jutottam el oda, hogy 1979 óta több száz műemléket és régi épületet, illetve több mint ezer bútordarabot restauráltam. Dolgoztam többek közt az Országház, a Gellért fürdő, a versailles-i kastély, a Louvre épületén és a budai miniszterelnöki rezidencián. Igazi vándorasztalosként, több hazai és külföldi mestertől szereztem szaktudásom.

Levelem azonban nem saját szakmai életművem reklámozása miatt írom, hanem a cigányság ügyének felkarolása végett. Árvaházban, család nélkül felnőtt gyerekként megtanultam, hogy a hátrányos helyzetű gyerekeknek értelmes elfoglaltságot kell találniuk, hogy ne kallódjanak el. A szegénység, a megélhetési bűnözés és a függőségek elől a menekülést a művészetek és a szakma szeretete nyújthatja. Ennek érdekében minden nyáron immár évtizedek óta szervezek roma származású gyerekek számára ingyenes táborokat, ahol nemcsak térítésmentesen nyaralhatnak, hanem felfedezhetik a kézművességet. Élmenyközpontú táboraimban a gyerekek nemcsak megtanulják a fafaragás alapjait, hanem alkotnak, és felfedezik saját talentumaikat.

Az elmúlt évtizedek során táboraimban több ezer gyermek vett részt, közülük sokan itt találkoztak először előítélet-mentes közösséggel, ahol nem a bőrszín vagy az anyagi állapot számít, hanem az alkotás és az elfogadás. Küldetésem az is, hogy a kétkezi munka becsületét visszaadjam, hogy a társadalom is megértse: mesteremberek nélkül nem boldogul, a mesteremberek képzésére pedig erőt és energiát kell fordítani. Táboraim megrendezése azonban olyan anyagi gondokkal jár, amelyeket egyedül nem tudok megoldani. A gyerekek utaztatása, elszállásolása, étkeztetése, az alapanyagok megvásárlása mind pénzbe kerül. Ehhez kérem az Ön segítségét. Minden táborom gazdálkodása átlátható és megismerhető. Az elszámolásokból látható, hogy a befolyó összegeket a roma gyerekekre költjük. Minden adományról igazolást adunk és minden adakozó szabadon meglátogathatja táborainkat. Kérem, lehetőségeihez mérten Ön is járuljon hozzá, hogy a tábor segítségével gyerekek életét tegyük szebbé! Várjuk szíves jelentkezését:

◆ Rostás Árpád vándorasztalos

(E-mail cím: piroshetesemvan@gmail.com,
tel.: 06 30 355 7593.

Ügyintéző: Csicsmann Szilvia: 06 20 423 4645.
Számlaszámunk: OTP 11773401-06282020)

50 éves lesz a Tokaji Író-tábor

A Tokaji Író-tábor Egyesület a tábor fél évszázados, 2022. évi jubileumára készülődve impozáns fotóalbumot állít össze a nagy múltú irodalmi találkozó ötven évéből. Ezért arra kér minden kedves érintettet, egykori táborlakót, hogy amennyiben rendelkezésére állnak a tábor egykori életét illusztráló felvételek, s azokat szívesen felajánlana a válogatáshoz, küldje el őket az egyesület címére.

Fontos! A fotóhoz tartozó valamennyi információt is kérjük feltüntetni a küldeményben egy kísérőlevél formájában (ki/kik/mi látható a képen, mikor készült, ki készítette). Ha nincs a képről információja, akkor is várjuk szeretettel, remélve, hogy az egyesület elnöksége és tagsága be tudja azonosítani a fotón szereplőket. Ha elektronikusan küldi el a képe(ke)t, kérjük, jó minőségben szkennelje be és nagy felbontásban küldje őket. A fotó minősége kevésbé számít, a szkennelés minősége a fontos. Postai úton az eredeti fotókat is szívesen várjuk, amelyeket a digitalizálás után természetesen visszajuttatunk a tulajdonosának. (Elérhetőségeink: tokaji.irotabor@gmail.com Tokaji Író-tábor Egyesület, 4220 Hajdúböszörmény, Deák Ferenc utca 2.)

Köszönettel: A Tokaji Író-tábor Egyesület elnöksége ◆

A Platty-kastély Bánhorvátiban

Babaenteriórok

Guba Rózsa babavilága

Különös lakók népesítették be nyár elején a Bánhorvátiban levő Platty-kastélyt. A Szilvásváradtól húsz kilométerre fekvő, romantikus atmoszférájú kastélyba egy hónapra száztizenhét különleges baba költözött. Guba Rózsa népi iparművész saját kézzel, textilből készített művészi babamakettjei a kastélyban „otthonosan” berendezve kerültek kiállításra az eredeti barokk-reneszánsz kastélykörnyezetben, a hamisítatlan bútorok és tárgyak között.

A három korabeli teremben, a két toronyszobában és a folyosón is kialakított látványtérben egyaránt megjelentek a divattörténelmi és az európai népviseletes kollektívákat, valamint a népszokásokat bemutató babamakettek, melyeket így együtt sosem állított ki az alkotó. A kastély hangulatos belső teraszán pedig ital- és ételkülönlegességekkel várták a látogatókat. A képek a kiállításról az interneten utólag is végignézhetők. ◆ W

KÉPIRÓ ÁGNES

AZ ÚJJÁÉLEDT SZOLNOKI MŰVÉSZTELEPEN

A sokszólamúság éve, 2021

A 2020 őszen felújított Szolnoki Művésztelep szervezői és alkotói a pandémia idején is szorgoskodtak, amit az érdeklődők az online térben követhettek nyomon. 2021 tavaszán indult a *Műhelyben* videósorozat, mely a telep alkotóinak új munkáira fókuszál, valamint virtuálisan is megtekinthető kiállítást rendeztek 2020. november 26-a és 2021. január 29-e között *Continuum* címmel Ljubljánában, a Magyar Kulturális Intézetben. Ez utóbbi tárlat anyagából mutatott válogatást 2021. április 13-ától a Szolnoki Művésztelep Kert Galériája, mely 2021. május 10–30. között már valós fizikai térben is fogadta látogatóit.

Nyitás és sokszólamúság egyaránt jellemzi a Szolnoki Művésztelep 2020 őszen kezdődött, legújabb időszámításának aktivitását, mivel a szakmai tevékenység a koronavírus-járvány legsötétebb napjaiban is intenzíven zajlott, kihasználva, hogy az idő tájt kizárólag virtuális bemutatkozásra nyílt lehetőség, ami a művésztelep honlapján és közösségi felületein publikált, olyan tartalmas posztokban realizálódott, mint a telep alkotóinak aktivitása, tárlatokon való részvétele a lehetőségek függvényében online és személyes szakmai diskurzusokon.

A nyilvánosság irányába egyre inkább nyitott, művészeti programjait és közösségformáló erejét illetően is esszenciális jelentőségű művésztelep idei programjainak táguló spektrumában a hely szelleme is újjáéledt. A Szolnoki Művésztelep számos törekvéssel emelkedik ki hazánk művészeti kolóniáinak sorából, így páratlan művészeti aktivitásával, mely nemzetközi jelenlétében is realizálódik – szerepet juttatva másik nemes erényének, az összetartó és közösségformáló erőnek. Nemcsak Szolnok kulturális életének szerves része és megkerülhetetlen szövete a Szolnoki Művésztelep, hanem egyre markánsabb a nemzetközi aktivitása is.

Előbbire jó példa a Múzeumok Éjszakája keretén belül megvalósult telepi séta, az utóbbira a június 23-án, a zágrábi Magyar Kulturális Intézetben megnyílt *Most a múltban* kiállítás, mely egyben az összművészeti és összintézményi összefogás szép példája is, hiszen a művésztelep felkérésére a Damjanich János Múzeum történeti munkák reprodukcióival járult hozzá a tárlat sikeréhez. A közös célokat, közös lélekregzéseket – egyben az élő térben való élő kultúrák találkozását – erősítet-

Enteriőr a Magyar Szobrász Társaság 25 + című kiállításáról

te a zágrábi kiállítás megnyitóján a Szolnoki Szimfonikus Zenekar koncertje. Egyik jó példából bontakozik ki a másik, hiszen a zágrábi bemutatkozás jelzi a hagyományok ápolásának, az elődök tiszteletének egy olyan fokát, mely dialógust folytató tárlatokban is megmutatható. A telep közel százhusz éves története így válik dinamikus részegésszé, aminek egyik legnépszerűbb, a kulturális diverzitás elevevését hangsúlyozó eseménye az *ArtJáró Fesztivál*, mely a hajdani garden party örökségét viszi tovább korunk köntösebe öltöztetve. A Szolnoki Művésztelep 1902. június 29-i megalapítását ünneplő fesztivál a telep centenáriuma, 2002 óta összművészeti, kultúra- és közösségformáló eseményként kerül megrendezésre, mely különös öröm és felüdülés volt idén a művésztelep felújítása és a pandémia okozta elmaradások miatt is. A 2021. július 1–3. között megrendezett ArtJáró keretében nyílt meg a *Legutóbbi 20 évünk* című kiállítás a Kert Galériában, mely a művésztelep gyűjteményéből válogatva hangsúlyozza a telep utóbbi két évtizedében alkotó művészek sokszínűségét, a szolnoki művészeti hagyományoknak, egyúttal az alföldi látványalapú művészeti attitűdnek a tovább élését, és azokat a kortárs áramlatokat is, amelyekben a nemes anyaghasználat, a matériák és tradíciók tisztelete dominál.

A Szolnoki Művésztelep alkotóinak páratlan aktivitását jelzik azok a kiállítások is, melyek telepi érdekeltséggel, külső helyszíneken kerülnek megrendezésre. Így a kiállítóhelyek

újrainyítása után a szolnoki múzeum mindkét időszak kiállítási egységében képzőművészeti tárlatokat rendezett: 2021. május 29-én Király György *Különös csendek* című egyéni tárlata nyílt meg a Damjanich János Múzeum Időszaki kiállítások termében, június 5-én pedig országos jelentőségű csoportos kiállítás nyílt a Szolnoki Galériában, a múzeum és a Magyar Szobrász Társaság együttműködésében, ahol a művésztelep valamennyi szobrásza képviseltette magát. A társaság negyedszázados fennállását ünneplő 25+ című kiállítást Baráth Fábián rendezte, a kiállításon Pogány Gábor Benő, Révi Norbert és Szabó György plasztikaival is találkozhattak az érdeklődők. 2021. június 23-án *Patinás jelen* címmel a budapesti B32 galériában nyitott új tárlatot a hét éve működő Szolnoki Bronzszobrászati Szimpózium. A kiállított művek mindegyike a Szolnoki Művésztelep műhelyeiben készült.

A telep páratlan aktivitása jelzi az is, hogy 2021 nyarán immár két szimpóziummal gazdagítja a hazai művészeti szcénát. Idén első ízben rendezték meg a Szolnoki Grafikai Szimpóziumot, melynek záróeseménye a szimpóziumon született grafikákból megrendezett, augusztus 31-éig látogatható csoportos tárlat. Augusztusban kerül megrendezésre a VIII. Szolnoki Bronzszobrászati Szimpózium, a nyarat pedig egy városi érdekeltségű társ-művészeti program, a *Megavers tábor* mellett a *MAMŰ társaság* tiznapos képzőművészeti alkotótábora zárja. ♦♦

Király György Különös csendek című kiállításán

Kecső Endre műtermében

Artjáró Összművészeti Fesztivál a Szolnoki Művésztelep 119. születésnapján

Zajlik az alkotómunka, Posta Máté műterme

A szimpózium résztvevői: Lestyán Csaba, Siklódy Ferenc, Danka Attila, Bugyi István József, Kun Péter, Herczeg István, Serfőző Simon, Jenei Gyula, Király György, Nagy Dénes

Készülő munkák az I. Szolnoki Grafikai Szimpóziumon

A Múlt a mostban című kiállítás megnyitóján Lévai Anikó köszöntötte a résztvevőket, Zágráb, Magyar Intézet

Eszközök a grafikai szimpóziumon